

Nr 36.

Ankom till riksdagens kansli den 19 juni 1914 kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande av lägenheter från förra militiebostället Blinneberg nr 1 i Skaraborgs län.

(1:a Avd.)

I en till riksdagen den 8 maj 1914 avlåten, till jordbruksutskottet för förberedande handläggning hänvisad proposition, nr 47, har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen medgiva, att det till förra sergeantbostället Blinneberg nr 1 om $\frac{1}{2}$ mantal i Mellby socken av Skaraborgs län hörande utskiftet Nyckelmossen samt ett i statsrådsprotokollet närmare angivet område om 13 hektar, 8.8 ar av det till samma egendom hörande skogsskiftet må vart för sig från egendomen upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendommar och med iakttagande av de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag meddelade närmare bestämmelser i fråga om tillämpningen av berörda grunder, dock under förbehåll beträffande sistnämnda lägenhet dels om rätt för A. Olsson och hans hustru att under deras livstid kvarbo å lägenheten och nyttja av dem innehavd kålgård och tomt mot erläggande av en årlig avgäld av 12 kronor dels ock om rätt för kronan eller dess rättsinnehavare att under en tid av fem år från den 14 mars 1915 å lägenheten avverka och över lägenheten avforsla träd, som vid brösthöjd utanpå barken hålla i diameter 26 centimeter eller däröver.

I detta ärende har departementschefen till berörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»Vid en år 1912 hållen uppskattningsförrättning för förnyad utarrendering från den 14 mars 1915 av förra sergeantbostället Blinneberg nr 1 om $\frac{1}{2}$ mantal i Mellby socken av Skaraborgs län, vilken egendom nu lämnar 850 kronor i årligt arrende, hava uppskattningsmännen väckt förslag om försäljning av vissa delar av egendomen.

I skrivelse den 13 februari 1914 har domänstyrelsen underställt detta ärende Kungl. Maj:ts prövning och därvid överlämnat instrumentet över berörda förrättning och övriga ärendet tillhörande handlingar, däribland en av extra lantmätaren E. O. Janson år 1911 upprättad karta över egendomens inägor med tillhörande beskrivning.

Av dessa handlingar inhämtas, bland annat, följande.

Egendomen, som är belägen 1.4 mil från Lidköping, innehåller en sammanlagd areal av 71 hektar 9.2 ar, fördelade i tre skiften, nämligen dels hemskiftet, omfattande ägofigurerna å kartan nr 1—103 om 40 hektar 65.1 ar, därav 27 hektar 67.1 ar tomt och åker, 1 hektar 40.9 ar äng och odlingsmark, 10 hektar 91.7 ar skogsmark och 65.4 ar impediment, dels skogsskiftet, beläget ungefär 2.5 kilometer söder om hemskiftet och omfattande ej mindre ägofigurerna å kartan nr 104—162 samt I och II om tillhoppa 13 hektar 8.8 ar, varav 7 hektar 15.2 ar tomt och åker, 16.8 ar äng och odlingsmark, 5 hektar 47.8 ar skogsmark och 29 ar impediment, än även å kartan icke upptagen skogsmark om 17 hektar 22.2 ar, dels ock Nyckelmossen, belägen ungefär 2 kilometer norr om hemskiftet och motsvarande ägofiguren nr 163 å kartan med en areal av 13.1 ar åker. Härjämte hör till egendomen ett torvmosskifte på något avstånd från gården.

Torp och lägenheter finnas icke å egendomen.

Uppskattningsmännen hava ansett, att å egendomen erfordras nytt manhus, svinhus och hemlighus, för vilka kostnaden beräknats till 4,820 kronor 59 öre, under förutsättning att virke erhålles från egendomens skog.

I fråga om egendomens lämplighet för styckning framhöllo uppskattningsmännen i ovanberörda uppskattningsinstrument, att odlingen å skogsskiftet ävensom utskiftet Nyckelmossen lämpligen kunde från egendomen avsöndras och försäljas, därvid emellertid enligt deras åsikt avverkningsrätt under fem år borde förbehållas kronan å den med ägofiguren nr 138 å kartan betecknade så kallade färhagen för erhållande av virke till de vid uppskattningsförrättningen föreslagna nybyggnader. Av de sålunda till försäljning ifrågasatta områdena åsattes Nyckelmossen ett saluvärde av 100 kronor och ett arrendevärde av 5 kronor. Den

del av egendomen, som ansågs böra bibehållas i kronans ägo, arrendevärderades till 825 kronor.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet har icke haft något att erinra mot uppskattningsmännens förslag.

Överjägmästaren i västra distriktet, vilkens yttrande i ärendet inforrats, har uttalat, att enligt hans åsikt det med hänsyn till de i förhållande till egendomens arrendevärde stora kostnaderna för nybyggnadsarbeten vore för kronan fördelaktigare, att hela egendomen såldes efter nuvarande arrendeperiods utgång.

Sedan, med anledning av vad överjägmästaren sålunda uttalat, uppskattningsmännen anmodats taga frågan om egendomens disposition under förnyad omprövning och därvid särskilt överväga, huruvida icke såväl den å inägo kartan icke upptagna återstående delen av skogsskiftet som hemskiftet jämväl borde försälas med beaktande därvid av vad i punkten 4:o av kungörelsen den 31 december 1909 angående beredande av egnahemslägenheter å kronoegendomar funnes stadgat, hava uppskattningsmännen i yttrande den 14 februari 1914 anfört, bland annat,

att hemskiftet med den huvudsakliga skogsmarken å skogsskiftet borde bibehållas under kronan av skäl, att det föreslagna arrendet komme att utgå med så högt belopp som 34 å 28 kronor per hektar åker, att byggnaderna, utom boningshus, svinhus och hemlighus, vore i mycket gott skick och vid en föreslagen styckning av egendomen ej skulle vara lämpliga för en mindre del av denna och att den nämnda delen av skogsskiftet vore tillräcklig för egendomens behov, samt

att vid försäljning av odlingen å skogsskiftet borde till denna läggas såväl den å kartan med nr I betecknade ägofiguren, sedan å denna ägofigur samt å ägofiguren nr 138 växande timmerskog och byggnadsvirke undantagits, som ock den å kartan med nr II betecknade ägofiguren, vilken borde tilläggas för rätning av sydöstra gränsen. Enligt av lantmateriauskultanten A. F. Lindencrona den 15 december 1913 upprättad beskrivning skulle denna försäljningslott omfatta de ovan för skogsskiftet med undantag av den å kartan icke upptagna skogsmarken angivna områden med en sammanlagd areal av 13 hektar 8.8 ar. Försäljningslottens saluvärde har uppskattats till 6,975 kronor, varav 3,508 kronor för växande skog, samt dess arrendevärde till 160 kronor.

Uppskattningsmännen hava vidare föreslagit, att vid denna försäljning backstugusittaren A. Olsson måtte förbehållas rätt att under hans och hans hustrus livstid få kvarbo å skogsskiftet och nyttja av honom innehavd kålgård och tomt mot en avgäld av 12 kronor för år.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har icke haft något att erinra mot ifrågavarande förslag.

Vederbörande jägmästare har på förfrågan meddelat, att de till undantagande vid försäljningen av odlingen å skogsskiftet föreslagna timmerdugliga träden ej äro märkta och att minimidimensionen vid uppskattningstillfället antagits till 26 centimeter vid brösthöjd utanpå barken.

Domänstyrelsen har med avseende å vad av uppskattningsmännen i deras ovanberörda yttrande anförts tillstyrkt försäljning av utskiftet Nyckelmossen samt av det område av skogsskiftet, som å förenämnda karta betecknats med ägofigurerna nr 104—162 samt I och II och omfattar 13 hektar 8.8 ar, varjämte domänstyrelsen förordat förbehåll om kvarboenderätt för A. Olsson och hans hustru samt om rätt för kronan eller dess rättsinnehavare till avverkning och avforsling av vissa träd.

För egen del instämmer jag med domänstyrelsen.»

Då utskottet icke haft något att erinra mot ifrågavarande framställning, får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 16 juni 1914.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.

Närvarande: se utlåtande nr 38.
